

ТАРАКЛИЙСКИ РАЙОНЕН СЪВЕТ
ТАРАКЛИЙСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ „ГРИГОРИЙ ЦАМБЛАК”

Научно-практическа конференция

ТАРАКЛИЯ КАТО АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРИАЛЕН
И КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР

20 ноември 2020 г.

П Р О Г Р А М А

Тараклия – 2020

Организационен комитет

Председател – **Иван Паслар**, председател на район Тараклия

Съпредседател – **Мария Паслар**, доцент доктор, ректор на Тараклийския държавен университет „Григорий Цамблак”

Зам. председател – **Васил Кондов**, проф. доктор, ТДУ „Гр. Цамблак”

Зам. председател – **Степан Карамалак**, началник на служба за външни връзки към районния съвет, Тараклия

Програмен комитет

Председател – **Мария Паслар**, доцент доктор, ректор на ТДУ „Гр. Цамблак”

Зам. председател – **Васил Кондов**, проф. доктор, ТДУ „Гр. Цамблак”

Зам. председател – **Степан Карамалак**, началник на служба за външни връзки към районния съвет, Тараклия

Микулский Андрей, университетски асистент, ТДУ „Гр. Цамблак”

Членове на програмния комитет

- унив. преп. доктор **Николай Тодоров**, ТДУ „Гр. Цамблак”
- доц. доктор **Владимир Поливцев**, ТДУ „Гр. Цамблак”
- проф. доктор **Сергей Суляк**, ТДУ „Гр. Цамблак”

Пристигане на гости
9:00

Екскурзия в университета за специални гости
9:00 – 9:30 (чай, кафе)

Регистрация на участници в конференцията
(Връчване на пакети с програмата и книги) – Чай, кафе
9:30–10:00

Откриване на конференцията
10:00 – 11:00

Химни – на Република Молдова и Република България

Приветствени слова:

1. *Доц. д-р Мария Паслар* – ректор на ТДУ „Гр. Цамблак”.
2. *Иван Паслар* – председател на район Тараклия.
3. *Кирил Татарли* - депутат в Парламента на Република Молдова.
4. *Ирина Влах* - Башкан АТО Гагаузия.
5. *Лилия Поголша* – министър на образованието, културата и изследванията на Република Молдова/Rogolşa Lilia-Ministru Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.
6. *Евгени Стойчев* – посланик на Република България в Република Молдова.
7. *Антон Киссе* – президент на Асоциацията на българите в Украйна, народен депутат на Върховната Рада в Украйна.
8. *Чл.-кор., проф. д-р т.н. Христо Белоев* – ректор на Русенския университет „Ангел Кънчев”.
9. *Христо Христов* - кмет на Община «Младост», гр. Варна, Република България.
10. *Д-р Кирил Дарманчев* – председател на район Тараклия (1995-2003).

Пленарно заседание

11:00 – 12:30

Водеща – **доц. д-р Мария Паслар**,
ректор на университета „Григорий Цамблак“

(Регламент за изнасяне на доклад – 15 мин.)

1. *Бесарабските българи: тенденции и перспективи. Статистическо изследване – академик, проф. д-р на и.н. Михаил Станчев*, чуждестранен член на БАН (Харковски университет, Украйна), **онлайн** – mstanchev@sigmableyzer.com
2. *Тараклийска волост: създаване и развитие – доктор-хабилитат на и.н. Николай Червенков*, първи ректор на ТДУ „Гр. Цамблак“ - онлайн, *доктор Иван Думника* (Кишинев), председател на Научното дружество на българистите в Република Молдова, **онлайн** - chervencov@mail.ru
3. *Тараклийският район: создание и дальнейшая реорганизация – Алла Карагиоз*, ведущий методист Управления образования, молодежи и спорта, Тараклия, выпускница ТГУ им. Гр. Цамблака – acaraghioz@gmail.com
4. *Социально-экономический путь становления Тараклийского района: от волости до центра бессарабских болгар – доктор Виталий Казанжи*, выпускник и преподаватель ТГУ им. Гр. Цамблака, **онлайн** – vitok91@gmail.com
5. *Образование и просветна дейност в българските селища в Бесарабия през 19 век – доктор Екатерина Челак* (Калининград, Руска федерация), Западен филиал на РАНХиГС – Руска академия на народното стопанство и държавната служба към президента на Руската Федерация, **онлайн** – ekaterinachelak@yandex.ru
6. *Будущее района Тараклия – Вячеслав Кунев* (Кишинев), городской и районный советник, Тараклия, президент Ассоциации информационных технологий, Република Молдова – kunev@deeplayce.md

**Подписване на споразумения за сътрудничество
с район Тараклия, Република Молдова
(водеща доц. д-р Мария Паслар)**

12:30 – 12:45

1. Община „Младост”, гр. Варна, Република България – *г-н Христо Христов*
2. Асоциация на българите в Украйна – *г-н Антон Киссе*
3. Връчване на награда на ТДУ „Григорий Цамблак” от името на Президента на Република България –
Н. пр. Евгени Стойчев, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Република Молдова,
Г-н Ангел Маринков, консул на Република България в Република Молдова.

**Връчване на поздравителни грамоти
на специални гости и докладчици от конференцията
(доц. д-р Мария Паслар, г-н Иван Паслар)**

12:45 – 13:00

**КРАТКА КОНЦЕРТНА ПРОГРАМА
13:00 – 13:30**

1. *Я помню вальса звук прелестный* - текст и музика Н. Листов,
изпълнява *Нелли Топалова*, студентка на ТДУ, съпровод *унив. ас. Анна Витанова*.
2. *Данчово хоро* - музика Д. Лавчев, аранжирмент Ж. Димитров,
изпълнява *Алина Гергеледжи*, студентка на ТДУ, съпровод *унив. преп. д-р Виталий Тодоров*.
3. *Moldovioara tea* - молдовска народна песен,
изпълнява *Георги Никифоряк*, студент на ТДУ.
4. *Буджак кызлары* - гагаузка народна песен,
изпълнява *Мария Така*, студентка на ТДУ.
5. *Тараклия наша зелена* - авторска песен,
изпълнява *Алина Гергеледжи*, студентка на ТДУ.
6. *Кадетски валс*, Теоретически лицей „Иван Вазов“, Тараклия, хореограф *Татяна Кайряк*.

ПАМЕТНА СНИМКА С ГОСТИТЕ

**ФУРШЕТ
за участниците в конференцията
(каб. № 26)**

13:30–14:00

Заседания на Секции 1А и 1Б; 2; 3

14:00– 16.00

СЕКЦИЯ 1. ИСТОРИЯ, ЭТНОГРАФИЯ И ОБЩЕСТВОЗНАНИЕ

ПОДСЕКЦИЯ А (Актова зала, етаж 2)

Водеци – доц. д-р **Владимир Поливцев**, унив. асистент **Дора Терзи**,
Татяна Цуркан

Регламент за представяне – до 7 мин.

1. *Археологические памятники Тараклийского края* – **Виктория Войтович**, отдел молодежи и спорта, район Тараклия.
2. *Население и развитие хозяйства в Тараклии с 1813 по 1940 год* – **Михаил Киосе**, выпускник ТГУ им. Гр. Цамблака.
3. *Тараклия советского времени по репрессиям жителей города* – **Наталья Кайряк***, выпускница ТГУ им. Гр. Цамблака.
4. *Научная страничка в истории Тараклийского района* - **Иван Бозбей**, председатель сообщества "Agroconsult", Тараклия.
5. *Статус Тараклийского района. Национальное движение, правовые и политические аспекты* – **Александър Ламбов** (Кишинев), юрист, общественик – фондация „Български дух“.
6. *Коммуна Будей – история и современная жизнь* – **Галина Терзи**, примар; **Полина Гуцу**, секретарь коммуны Будей .
7. *История на с. Валя Пержей* – **доктор Николай Куртев**, председател на филиал „Искра“, Тараклия, Съюз на писателите на Република Молдова „А.С. Пушкин“.
8. *История становления и развития коммуны Виноградовка* – **Татяна Цуркан**, примар.
9. *По страницам прошлого и настоящего села Кортен* – **Дмитрий Гургуров**, директор историко-этнографического музея с. Кортен, район Тараклия.
10. *История образования и развития коммуны Албота де Сус* – **Александр Захаров**, студент ТГУ им. Гр. Цамблака.

СЕКЦИЯ 1. ИСТОРИЯ, ЭТНОГРАФИЯ И ОБЩЕСТВОЗНАНИЕ

ПОДСЕКЦИЯ Б

(Аудитория № 27, этаж 2)

Водеци – унив. асистент Николай Мостовой, Олег Косых

Регламент за представяне – до 7 мин.

1. *Музейное дело в районе Тараклия –
Татяна Некит, директор музея культурного наследия, Тараклия.*
2. *История и наследие молдавских украинцев. Село Мусаиту района Тараклия –
Раиса Ташиченко, примар.*
3. *История образования села Мусаиту в 1529 г. –
Людмила Мороз, студентка ТГУ им. Гр. Цамблака.*
4. *Село Новоселовка района Тараклия –
Валентина Киркова, начальник службы публичной библиотеки с. Новосёловка*
5. *История основания и развития сел коммуны Чалык –
Бакаржи Екатерина, библиотекарь; Ангельчева Мария, социальный ассистент
коммуны Чалык.*
6. *Из истории села Чумай (XIX-XX в.) до 1944 г. и родословной семьи Сырбу –
Диана Караиванова, студентка ТГУ им. Гр. Цамблака (онлайн).*
7. *Судьба рода Богоевых и Юровских в истории села Н. Албота –
Нина Ковач, выпускница ТГУ им. Гр. Цамблака.*
8. *За традиционния сватбен ритуал в гр. Твърдица –
Георги Димов, директор на Двореца на културата, гр. Твърдица.*
9. *Обществена мобилизация: практически опит на фондация „Български дух” –
Олег Косых, директор на фондация „Български дух”.*

СЕКЦИЯ 2. ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРА

(Аудитория № 22, етаж 2).

Водещи – доц. **д-р Вероника Великсар**, доц. **д-р Валентина Невзорова**,
унив. преп. **д-р Виталий Тодоров**

14:00– 16.00

Регламент за представяне – **до 7 мин.**

1. *Летопись системы начального и среднего образования района Тараклия –*
Олга Вичева*, руководитель Методического центра Управления образования, молодежи и спорта, Тараклия.
2. *Начало на изучаването на българския език в учебните заведения на район Тараклия –*
доц. д-р Мария Паслар, ТДУ „Гр. Цамблак”.
3. *Ролята на родния език за съхраняване на националното съзнание от ранна възраст в билингвална среда – преподаване на български език в детските градини в район Тараклия –*
д-р Мария Делибалтова, методист, Управление на образованието, младежта и спорта, Тараклия.
4. *Бессарабские болгары и их вклад в развитие науки и культуры –*
Валентина Карамалак, студентка ТГУ им. Гр. Цамблака.
5. *Дома культуры в районе Тараклия – история и современная жизнь –*
Олга Рунтова, специалист отдела культуры, Тараклия.
6. *История библиотечного дела в районе Тараклия –*
Мария Кальчу, специалист отдела культуры, Тараклия.
7. *Музыкална култура в район Тараклия – история и съвременно състояние:*
 - а/ *Развитие музикального искусства болгар Молдовы на примере г. Твардицы и с. Кортен –*
доц. д-р **Валентина Невзорова**, ТГУ им. Гр. Цамблака.
 - б/ *Музыкально-культурная мозаика жизни южных и западных сел Тараклийского района –*
доц. д-р **Вероника Великсар**, ТГУ им. Гр. Цамблака.

- в/ Стефан Стоянов, ключова фигура в съхраняването на идентичността и музикалната култура на българите в Република Молдова –*
унив. преп. д-р **Виталий Тодоров**, ТДУ „Гр. Цамблак“
- г/ Развитието на музикалния живот в град Тараклия през втората половина на ХХ в. и до ден днешен –*
университетски асистент **Виталий Терзи**, ТДУ „Гр. Цамблак“.
8. *Театрално дело в район Тараклия –*
Иван Боримечков, директор на театъра „Смешен петък“, гр. Тараклия.
9. *Литературно творчество в район Тараклия –*
Димитър Боримечков, журналист, писател.
10. *Спорт в районе Тараклия – история и современное состояние –*
Инга Танова, специалист Управления образования, молодежи и спорта, Тараклия.

СЕКЦИЯ 3. МЕДИЦИНА. СОЦИОЛИНГВИСТИЧНА СИТУАЦИЯ И ЕЗИКОЗНАНИЕ. СРЕДСТВА ЗА МАСОВА ИНФОРМАЦИЯ. РОДОЗНАНИЕ

(Аудитория № 37, етаж 3).

Водещи – *унив. препода. д-р Николай Тодоров, унив. ас. Инна Гарановская*

14:00– 16.00

Регламент за представяне – **до 7 мин.**

1. *Медицина в районе Тараклия – история и современное состояние –*
Алексей Деличечан*, врач районной больницы, Тараклия.
2. *Средства массовой информации в районе Тараклия –*
Василий Минчев, редактор районной газеты „Свет”.
3. *Социолингвистичната ситуация в район Тараклия –*
унив. препода. д-р Николай Тодоров, ТДУ „Гр. Цамблак”.
4. *Към въпроса за езика / говора на българите от град Тараклия –*
Елена Жепан*, випускница на ТДУ „Гр. Цамблак”, психолог в Управлението за социално осигуряване и защита на семейството в район Тараклия.
5. *Тараклийска терминология на жилище, вътрешна уредба и покъщнина в миналото –*
Мария Сухинина, преподавател на ТДУ „Гр. Цамблак”.
6. *Развитие на антропонимичната система у българите в град Тараклия за два века –*
Лилия Кирова, студентка на ТДУ „Гр. Цамблак”.
7. *Формирование представлений о родном крае в процессе общения дошкольников с народной музыкой -*
Сергей Мутавчи, студент ТГУ им. Гр. Цамблака.
8. *За тараклийския род Герги –*
Даниил Герги, ученик в 9 клас, гимназия „Генерал Иван Инзов”.
9. *Старинни и чужди думи в тараклийския ойколект –*
Олга Карамалак*, студентка на ТДУ „Гр. Цамблак”.
10. *Към въпроса за изследването на българския език в район Тараклия –*
проф. д-р **Васил Кондов**, зам.-ректор по научна дейност, ТДУ „Гр. Цамблак”.

Закриване на конференцията

(Актова зала, етаж 2)

16:00 – 16:20

Водещи – *доц. д-р Вл. Поливцев, проф. д-р В. Кондов, унив. преп. д-р Н. Тодоров, доц. д-р В. Великсар, доц. д-р В. Невзорова, унив. преп. д-р В. Тодоров, унив. ас. Н. Мостовой, унив. ас. И. Гарановская, О. Косых, Т. Цуркан, унив. ас. Д. Терзи*

Вечеря

за всички участници в конференцията

(Ресторант „Муткура”. Придвижване до мястото – с автобус)
(от 16:30)

Регламент за работа по време на конференцията:

- а) пленарен доклад с обсъждане – до 15 мин;
- б) секционен – до 10 мин.

Работни езици на конференцията: *български, румънски, руски.*

Синхронен превод не е предвиден.